CHRISTIANITAS

Ako správne rozumieť dogme o pápežskej neomylnosti? Poučme sa od tých, ktorí ju prijali v 19. storočí – od bl. Pia IX. a biskupov

Branislav Michalka

18. mája 2023 ✣ ***Cirkev***

Pokrivené vnímanie učenia o pápežskej neomylnosti, ktorá je spojená s výkonom pápežského úradu, býva často nielen zdrojom omylov, ale aj osočovania. Toto osočovanie, ktoré označuje katolíkov kritizujúcich tie výroky pápežov, ktoré sú v rozpore s nemenným učením Cirkvi za hriešnikov, či dokonca za odpadlíkov nachádzajúcich sa mimo Cirkvi, môže byť ťažkým hriechom pokiaľ sa deje verejne.

Ilustračný obrázok, zdroj: wikimedia commons

Aby nedochádzalo k podobným omylom, ktoré zaťažujú svedomie osočovateľov, je dobré si doštudovať, kam až siaha pôsobnosť dogmy o pápežskej neomylnosti. Tá sa netýka súkromných alebo aj verejných výrokov pápeža, pokiaľ sú v rozpore s nemenným učením katolíckej Cirkvi, tak ako ju definovali koncily a predchádzajúci pápeži.

Dôležitú úlohu pri nových výrokoch pápeža, ktoré si nárokujú na neomylnosť, zohráva práve slovo „definovať“. Čiže to znamená, keď pápeži: verejne, oficiálne a pod výstrahou vyobcovania vyslovia, zdôvodnia, presne opíšu a vo svedomí zaviažu veriacich, že musia veriť nejakej novej pravde viery. Pri opakovaní starých právd viery to nie je nutné, pretože starým pravdám sú povinní veriť všetci katolíci, vrátane pápeža. Pokiaľ teda pápež nevyhlási, že ide definovať nejakú novú pravdu viery a mravov, ale len opakuje staré učenie, čo je zrejmé z toho, že verejne nevyhlásil zámer definovať novú pravdu, má každý katolík právo a povinnosť porovnávať, či jeho výroky zodpovedajú výrokom predchádzajúcich pápežov a koncilov.

V dokumentoch I. vatikánskeho koncilu sa píše:

„Vo vernej nadväznosti na Tradíciu, zachovávanú od začiatku kresťanskej viery, na slávu Boha, nášho Spasiteľa, na povznesenie katolíckeho náboženstva a na spásu kresťanských národov, so schválením posvätného koncilu učíme a definujeme ako od Boha zjavenú dogmu:

Keď rímsky veľkňaz hovorí s najväčšou učiteľskou mocou – ex cathedra, tzn. keď v úlohe pastiera a učiteľa všetkých kresťanov so svojou najvyššou apoštolskou autoritou definuje učenie o viere alebo mravoch, ktorého sa má pridržiavať celá Cirkev, vtedy na základe božskej asistencie, ktorá mu bola prisľúbená vo svätom Petrovi, vlastní tú neomylnosť, ktorou chcel mať vystrojenú svoju Cirkev božský Vykupiteľ, keď ona definuje učenie o viere a mravoch. A preto takéto definície rímskeho veľkňaza sú nezmeniteľné samy od seba, nie však z konsenzu Cirkvi. Kto by sa – čo nech Boh odvráti – opovážil protirečiť tejto našej definícii, nech je exkomunikovaný.“

Keď pápež bl. Pius IX. takto spolu s koncilom definoval dogmu o pápežskej neomylnosti, nemyslel zaiste ako neomylné len svoje výroky *ex cathedra*, ale výroky všetkých pápežov. Z toho logicky plynie, že definície staré, predchádzajúce novým definíciám sú pre všetkých pápežov a veriacich záväzné a nezmeniteľné. Neomylnosť výroku pápeža teda nie je limitovaná len tým, že musí ísť o *ex cathedra* dopredu ohlásené definovanie viery a mravov, ale aj tým, že nesmie odporovať predchádzajúcim výrokom, definíciám a tradícii.

Že to tak je, to potvrdzuje *Kolektívne vyhlásenie nemeckého episkopátu* z roku 1875, schválené samotným pápežom bl. Piom IX. V ňom vysvetľujú nemeckí biskupi, odpovedajúc na útoky nemeckého kancelára Bismarcka a protestantov, čím je limitovaná pápežská moc a neomylnosť. Oplatí sa z neho zacitovať:

„Avšak odhliadnuc od toho, nemôže sa označenie absolútneho monarchu použiť na pápeža ani vo vzťahu k cirkevným záležitostiam, pretože podlieha božskému právu a je viazaný tým, čo Kristus ustanovil pre svoju Cirkev. On nemôže zmeniť zriadenie, ktoré dal Cirkvi jej božský Zakladateľ, ako to môže urobiť svetský zákonodarca s ústavou štátu. Cirkevné zriadenie spočíva vo všetkých základných bodoch na božskom nariadení a je vyňaté spod akejkoľvek ľudskej svojvôle.

Silou tohto božského ustanovenia, na ktorom pápežstvo spočíva, existuje aj episkopát; aj ten má svoje práva a povinnosti na základe ustanovenia, ktoré vydal sám Boh a pápež nemá právo, ani moc ich meniť. (…)

Napokon názor, že pápež je „v dôsledku svojej neomylnosti dokonale absolutistickým vladárom“, spočíva na úplne mylnom chápaní dogmy o pápežskej neomylnosti. Ako to Vatikánsky koncil jasne a zreteľnými slovami vyslovil a zo samej povahy veci to vyplýva, táto neomylnosť sa vzťahuje jedine na vlastnosť najvyššieho pápežského magistéria: to sa však presne kryje s tou istou oblasťou ako je neomylné magistérium Cirkvi vôbec, a je viazané na učenie Svätého písma a Tradície, ako aj na definície, ktoré cirkevné magistérium už vydalo.“

Čítame teda dobre: „*…je viazané na učenie Svätého písma a Tradície, ako aj na definície, ktoré cirkevné magistérium už vydalo.“* Pápežove výroky sú teda „*viazané*“, čiže limitované práve týmito mantinelmi.

A čo na to bl. Pius IX., ktorý zvolal I. vatikánsky koncil a presadzoval prijatie dogmy o pápežskej neomylnosti? Napísal nemeckým biskupom list, v ktorom sa uvádza:

„Jasnosť a solídnosť vášho vyhlásenia je taká, že si už nič viac nemožno želať, a tak poskytuje iba príležitosť, aby sme vám čo najsrdečnejšie blahoželali.“

Všetky citácie sú prevzaté z publikácie Josef Neuner – Heinrich Ross: *Viera Cirkvi v úradných dokumentoch jej magistéria*, vydanej nakladateľstvom *Dobrá kniha* v Trnave roku 1995. Čiže, zaiste nikto nebude tvrdiť, že ide o nejaké „predkoncilové“ tmárstvo, keďže ešte v roku 1995 tieto dokumenty zjavne platili a platia naďalej. Kniha má imprimatur.

Zhrňme teda to, čo z toho všetkého logicky vyplýva:

Pápež neomylne hlása vieru a mravy vtedy, keď opakuje predchádzajúce neomylné výroky a definície alebo ak vyhlási, že ide definovať novú pravdu viery *ex cathedra*, čo naposledy v dejinách Cirkvi urobil Pius XII. definovaním dogmy o Nanebovzatí Panny Márie. Odvtedy žiaden pápež takúto novú definíciu pravdy viery *ex cathedra* nevyhlásil. Avšak ani takáto nová definícia nesmie byť v rozpore s predchádzajúcimi definíciami a výrokmi.

To platí aj o prípadnom výklade, čiže interpretácii predchádzajúcich výrokov a definícií. Tá logicky nemôže byť v rozpore s výkladom predchádzajúcich pápežov a koncilov, inak by to znamenalo, že výklad dogiem, ktorý prijali samotní ich autori je mylný a výklad nový, ktorý je v rozpore s výkladom tých, ktorí dogmu prijali, je správny.

Pokiaľ teda veriaci katolík zistí v súkromných alebo aj verejných výrokoch pápežov, ktoré navyše nie sú vyhlasované *ex cathedra*, rozpor s predchádzajúcimi výrokmi a definíciami pápežov a koncilov, je jeho povinnosťou odmietnuť takéto výroky a prípadne na tieto rozpory z lásky k Cirkvi upozorniť.

URL adresa článku: https://christianitas.sk/ako-spravne-rozumiet-dogme-o-papezskej-neomylnosti-poucme-sa-od-tych-ktori-ju-prijali-v-19-storoci-od-bl-pia-ix-a-biskupov/